

ISZÁNTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 70 és
Günep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 119. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 május 28.

Mindent a hazáért!

A kormány felhívása a nemzethez.

Olasz szövetségünk aki felett 30 esztendőn keresztül tartottuk ol-
talmazó karunkat, aki a mi barátságunknak köszönhetette békéjét, haladás,
anyagi és szellemi javakban előmenetelét, aki egész birodalmat szerzett
Afrikában, amire a mi támogatásunk nélkül álmában se gondolhatott,
orvul támadott meg bennünket éppen akkor, amikor önként átakartuk
neki adni monarchiánknak olaszlakta határszéleit. Elérkezettnek látta a
pillanatot, eldobta az álarcot, orgyilkos törével hátba támadja az egész
Európának, az olasz nemzetnek is szabadságát fenyegető orosz óriással is
hareban álló monarchiát. De rosszul számított. Tíz hónapi hősie küzde-
lemben megtanultunk a tuleróvel szemben megállani. Feltartóztattuk,
megőrlöttük, futásra kényszerítettük keményebb ellenség milliónyi hadát.
Győztes seregeink nemes haraggal párosult **utálattal fordulnak az**
áruló felé, hatványozott elszántságot, ujult erőt szegezve az uj ellenség
mellének. Lovagias lelkének egész valójában felháborodástól remegve,
tettre kész elszántságban égve áll az egész nemzet az uj hare felé menő
katonáik megett. Mint annyiszor a multban, az uj ellenség, az uj veszély
ujult erővel váltja ki a magyar jellem legdicsőbb tulajdonságait. Vissza-
vonás, csüggedés, kishitűség, nem látható sehol. Az egész nemzet egy nagy
tettrekész elhatározás. A kormány, melyet ezekben a nagy időkben állított
a nemzet élére az isteni gondviselés, érzi a felelősség súlyát, a feladat
nagyágát, de érzi azt is, hogy *mindenre kész és mindenre képes nemzetre*
támaszkodhatik, melynek egyesíteni, szervezni és küzdelemben vinni kell
minden erejét. Ezt várja a nemzet a kormánytól, ezt parancsolja saját köte-
lességérzete, ezt az egy célt szabad csak ismernie, hogy méltónak bizo-
nyuljon a nemzethez, mely sorsának gondozójává tette őt. Ettől a tudattól
áthatva fordul a korona a nemzethez azzal a felhívással, hogy *bocsássa*
rendelkezésére minden téren az egész vonalon összes erejét s a véráldozat mellett
melyet oly pazar bőséggel önt a haza oltárára a nemzet gazdasági téren
is adja a haza szolgálatába erőforrásait. A háboru nem csak vért, anyagi
javakat is kíván, a győzelemnek gazdasági erőfeszítésünk is egyik feltétele.
Teljes siker és teljes győzelem csak annak a nemzetnek homlokát övezheti,
mely gazdasági téren is megüti a mértéket. Ezt az áldozatkészséget, ezt az
elszántságot nyilvánította a nemzet a háboru eddigi folyamán. Zugolódás
nélkül türte a gazdasági bajokat. Egymással versenyezve igyekeztek a
hadrakelt seregek munkáját is teljesíteni. Fényes tanujeleit adta a jószívű-
ségnek, a felebaráti szeretet áldozatkész munkájának és az első hadiköl-
csönnek példátlan eredményével bámulatba ejtette a világot. Éppen most,
kevés nappal az olasz árulás előtt fordult a kormányány második kölesön-
nel a nemzethez. Az eddigi eredmény a nemzet önbizalmának, gazdasági
erejének és áldozatkészségének újabb tanujele, de most az uj ellenség az
uj veszély láttára *újabb, fokozottabb erő kifejtésének szüksége mutatkozik.* Ezért
a kormány meghosszabbította a hadikölcsön eredetileg tervezett aláírási
határidejét és a hadikölcsön tömeges jegyzésére *hívja fel a nemzetet.* A nemzet-
nek rettenthetetlen elszántságát ezen a téren is be kell bizonyítania. A hadiköl-
csönben való részvétel **becsületbeli kötelessége** mindenkinek, aki a
szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik. A háboru nagy tőkét hozott
forgalomba, pénzzé tett a polgárok millióinak terményekben, állatokban és
más árukba fekvő javait. Ennek a pénznek egyrészt fektesse mindenki a
hadikölcsön értékeibe. Aminek fokozott tömeges aláírása nemzeti cselekedet,
amely hatványozza a nemzet élet-halál harcában rendelkezésre álló anyagi
és erkölcsi erőt. Budapest, 1915. május 27. **Tisza István** s. k.

A szabadkőműves aknamunka Olaszországban.

Egyre több és kétségtelenebb bizony-
ság érkezik arról, hogy Olaszországot a vi-
lágtörténelem leghitványabb árulásába a
szabadkőművesek rántották bele. A francia
„testvérek” sötétben bujkáló fekete serege
addig barátkozott az olasz testvérekkel, míg
sikerült Olaszország királyát, kormányát és
hadseregét a nép megtévesztésével a becs-
telen hitszegésre rávenni.

Már számokat is közölnek, melyik olasz
miniszternek mit fizettek a franciák. Salandra
egy millió frankot, Sonnino háromnegyed-
milliót kaptak. Hát D'Annunzio, a szabad-
kőműves olasz-francia testvériség utcai bo-
hóca? Hát a szabadkőműves olasz sajtó?
Lassan majd csak megtudjuk azt is és csak
akkor fogjuk megtudni, honnan szabadították
hát ránk ezt a felbőszült poklot minden
világtájról?

A szabadkőművesek szerepe.

Amsterdam, május 27. A Tijd jelenti
Rómából: A háboru előidézésében főszere-
pük volt a szabadkőműveseknek, akik irtó
hadjáratot hirdettek Ausztria ellen, azért,
mert ott a szabadkőműves páholyok alakítása
tilos. (A bécsi szabadkőművesek Pozsonyban
és Sopronban jönnek össze, nálunk türik
őket. Szerk.) Az olasz szabadkőművesek nagy-
mestere az utóbbi időben gyakran értekezett
a francia nagypáholy vezető férfjaival és
ezeken a megbeszéléseken angol szabadkő-
művesek is résztvettek. Amikor Párisban a
latin civilizáció nevében tüntettek és Gug-
lielmo Ferrero a latinok egyesülését hirdette,
a szabadkőműveseknél már kötelező meg-
állapodások történtek és ennek folyamánya
volt az olaszországi háborus tüntetések meg-
kezdése. A mozgalom élére Rivet francia
szenátor, az angol-francia liga elnöke, Gan-
dolfi milanói publicista és D'Annunzio ál-
lottak és miután sikerült nekik az olasz
sajtó nagy részét propagandájuk részére meg-
nyerni, nyert ügyük volt.

Az olasz nagymester körirata.

Lugano, május 27. Az olasz sza-
badkőműves nagymester egy kör-
iratban kijelenti, hogy immár *útott*
Olaszországnak általa óhajtott és elő-
készített órája. Minden erőt meg kell
feszíteni, hogy a népeket megsza-

badítsák a zsarnokoktól (!) és békét (!) testvériséget (!) és szeretet (!) terjesszenek az emberiség körében.

Mit kaptak az olasz miniszterek az árulásért?

Budapest, május 27. Lyonból írják: Az Avanti megállapítja, hogy **Salandra egy millió, Sonnino hétszázötvenezer frankot kaptak** a háború előidézéséért.

Az eltitkolt lisztkészletek.

80 kihágási ügy a rendőrség előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Nemrégiben a pénzügyigazgatósághoz feljelentések érkeztek, amelyek arról szóltak, hogy a város területén nagymennyiségű lisztkészletek vannak felhalmozva egyeseknél. Jóllehet a miniszteri rendelet a legszigorúbban megparancsolta a lisztkészletek bevallását és a jó érzés is azt diktálta, hogy eleget kell tenni a felszólításnak, mégis akadnak egyesek, sőt jobban mondva számok, akik eltagadták, vagy nem jelentették be őszintén lisztkészleteiket. Ha kisebb mennyiségű lisztről lett volna szó, nem is csinált volna a pénzügyigazgatóság nagyobb casust az esetből. De a nyomozás és szemle során olyan jelenségek merültek fel, amelyek szükségessé tették a legerélyesebb fellépést a lisztkészlet eltitkolókkal szemben.

A pénzügyigazgatóság részéről Buchter János pénzügyi főbiztos pénzügyőrök kíséretében ejtette meg a nyomozást. A helyszíni szemlék alkalmával összesen 80 helyen találtak olyan nagyobb mennyiségű lisztkészletre, amelynek eltitkolása egyáltalában nem volt felírható az illetők jóhiszeműségére. A szemléket vezető Buchter János pénzügyi főbiztos jegyzőkönyveket vett fel a vizsgálat lefolyásáról és eredményeiről. Ezekbe a jegyzőkönyvekbe belettek vezetve azok a nagy mennyiségű lisztkészletek is, amelyeket a nyomozás folyamán elrejtve találtak.

Miután Buchter János pénzügyi főbiztos elkészült teljesen a vizsgálatokkal, az adatokat tartalmazó jegyzőkönyveket átadta a rendőrség kihágási bíróságához.

A rendőrség kihágási bírósága a jövő héten fogja tárgyalni a 80 nagyobb lisztmennyiséget eltitkolók ügyét. A tárgyalás után egyúttal közölni is fogja a rendőrség a 80 liszt eltitkoló nevét is.

Törvény az országgyűlés tartama meghosszabbításáról. Az országgyűlés tartama meghosszabbításáról szóló 1915. évi IV. törvényeként e hó 20. án szentesítette a király s a hivatalos lap legutolsó száma közli a szentesített törvényt. A törvény 1. §-a közli a törvény létrejöttének körülményeit, a 2. §. tartalmazza a törvény intézkedését, hogy az országgyűlés tartama a békekötést követő hatodik hónap végéig meghosszabbíttatik. Ez idő után kell intézkedni az új országgyűlés összehívása iránt.

Gróf Apponyi cikke egy amerikai lapban.

Megérdemelt kritika Amerikáról.

Abban a hazafias és nemes munkában, hogy a külföldet kellőleg informálják a hazai viszonyokról, dicsőretek igyekezettel és nemes buzgalommal gróf Andrássy Gyula és gróf Apponyi Albert járnak elől. Ugy az osztrák nagy lapokban, amelyek a többi külföldet is informálják, mint egyenesen a külföld nagy sajtó organumaiban is, sűrű egymásutánban jelennek meg nagyérdemű cikkek ettől a két kiváló magyar politikustól, akik úgy a mostani háborút, mint politikai viszonyainkat a kellő világításban tárják a külföld elé.

Ennek fontosságát, különösen a mostani háború alatt növeli az, hogy a főlünk távol eső semleges államokban az antant sajtója az igazsággal homlokegyenest ellenkező hírekkel ámitják a világot, aminek azután az a következménye, hogy a távol idegenben lakó véreinknek fogalmuk sincs a valóságról.

Elég ha rámutatunk, hogy pl. az amerikai magyarok már hónapokkal ezelőtt azon tudatban voltak az antant lapok híradásai nyomán, hogy az orosz már elfoglalta Budapestet s Bécs előtt állanak a cár katonái.

Gróf Apponyi Albert, aki Amerikában nagy tekintélynek és népszerűségnek örvend, az amerikai újságban módot és alkalmat talált, hogy amerikai véreinket is tájékoztassa az itteni hangulatról, amellyel Amerika két-színű eljárását jellemzi.

Az Amerikai Magyar Népszavába hatalmas cikket írt „Amerika szerepe a háborúban” cím alatt, amelyet teljes egészében érdekesnek tartunk a következőkben adni:

Amerika szerepe a háborúban.

Az Amerikai Magyar Népszava számára írta:

Gróf Apponyi Albert.

Szívesen szólnék gyakrabban amerikai magyar véreimhez a nehéz megpróbáltatás e napjaiban, mely reájuk még azzal a külön sullyal is nehezedik, hogy új hazájuk közvéleménye nagyrészt ellenséges indulattal nézi az ő-haza élet halál harcát. Hogy ők ebben a helyzetben mit tegyenek, hogy miként egyesítsék össze amerikai honpolgári kötelességeiket magyar érzelmeikkel, azt ők jobban tudják megítélni ott, mint ahogyan én megmondhatnám innen. Bár nekem a dolog nagyon egyszerűnek látszik; ma különösen, mikor az angol politika már olyan gyümölcsöket érlel, melyeknek fanyarságát első-sorban Amerika érzi. Vagy talán nem Anglia szabadította e rá Chinára Japánt? Nem az angol önzés rövidlátásának köszönhető-e, hogy Japán megszervezi a sárga faj egész erejét a fehér faj ellen és kiharcolja az utóbbinak gazdasági tevékenységét Ázsiából, miglen a magáét ráerőszakolja Californiára? és a Philippinek? Gondolják-e, hogy Japán sokáig fogja ott eltűnni a csillagos lobogót? Mindezeket a veszedelmeket a dédelgetett angol politika zúdította Amerikára. Valóban nem nehéz az elfogulatlan amerikai állampolgárnak eligazodni, hogy mely irány felé mutatnak hazája érdekei, ha netán a háború elején el is tévedtek volna sympathiái. Sem a német, sem az osztrák-magyar politika sehol sem keresztezi az amerikai érdekeket, míg az angol politika fejszeesapásokat mér a nagy köztársasági anyagi virágzásának gyökereire.

Csapásokat mondom, nem csak egy csapást; csapásokat, mert azzal az örült követeléssel, hogy az egész tengeren az ő akaratá legyen törvény, tönkreteszi az egész kereskedelem biztosságát, megaláz minden tengerparti országot, vagyionokat koboz el, milliárd értékeket semmisít meg, legnagyobb részt amerikaiakat. Hát ezt tűri a hatalmas Unió? Britt engedélytől akar függni hajózásával? Britt szemöldök-hunyorítástól kereskedelmével? Hát mire való akkor az a büszke csillagos lobogó? Valóban csak arra, hogy angol hajók csalhassanak vele; még a tulajdon lobogója sem marad meg Amerikának, az is angol játékszerré vált. Ha én amerikai állampolgár volnék, nem ismernék más célt, mint hazám méltóságát, hazám gazdasági szabadságát megvédeni egyetlen ellensége, az angol praepotentia ellen.

Hát Amerikának erkölcsi javai mivé lesznek, amióta Anglia uszályhordozójává szegődött? Az Egyesült Államoknak nagszerű helyzete volt az európai összeütközéssel szemben. Ha igazi, becsületes szemléseget tud tartani, úgy valóban azzá lesz, eminek Murray Butler barátom gondolja: az erkölcsi ítélet kimondója, és majdan, a béke közvetítője. Világraszóló történelmi szerep alkalmá kínálkozott; sajnálattal mondom: elkótyavetyélték azok, akik angol sympathiákat csempészték be közvéleményébe, angol részrehajlásokat politikájába. It is the throwing over of a splendid opportunity. Ma már nem nyom sokat a latban az amerikai ítélet, melynek vastag elfogultságát megütkezéssel látjuk; ma már nem alkalmas közvetítő az az ország, amely az egyik hadviselő félnek bizalmát eljátszotta, mert a „semlegességet” aképp magyarázta, hogy a másiknak fegyvert és lőszert szállít, ezzel a háború időtartamát meghosszabbítja, százezrekkel szaporítja a háború áldozatainak számát. Mit gondolnak, hogy milyen hatással lehet a német és a magyar vagy osztrák közérzületre, ha sebesültjeink testéből amerikai golyót huznak ki? Mit gondolnak, hogy mit beszélnek itt ilyen tapasztalások után? Hát, egész nyersen mondva azt, hogy a fegyvert és lőszert szállító trust-ok érdekei irányítják az amerikai politikát, sokkal inkább, mint a jogosság és a nemzeti önérték követelményei, ahol pedig ez így van, ott nem keressük azokat a béke-közvetítőket, akikben megbizunk.

Vajjon nem lehet e már a nagy köztársaságot visszarántani, annak az örvénynek széléről, amely felé tévelyeg? Aki ezt teszi, aki erre dolgozik, az ha magyar vagy német eredetű is, jobb amerikai polgárnak bizonyul, mint aki a véstteljes áradattal uszik, ha a Mayflower en jöttek is át ősei. Mi itt sokan vagyunk Európában, akik szeretnénk ismét ráismerni arra az Amerikára, melyet hibátlannak ugyan nem tartottunk, melyben azonban rajongó szeretettel a valódi szabadság hazáját és a legszentebb emberiségi ideálok otthonát véltük látni. Szomorúsággal tölt el minket, hogy az Unió mindjobban kezd hasonlítani ahhoz a torzképhez, melyet reakciós szellemű ellenségei róla rajzolnak; szomorúsággal látjuk, mint emberek, hogy a nemzetek összeütközésében hiányozni fog az a tényező, amely majd az arra alkalmas órában az emberiséget képviselheti. Mert, ha tovább halad, amint megindult, Amerika többé nem az.

Amde elhatározásainkban ez minket nem zavar meg. Bizunk Istenben, bizunk népeink erejében. Tudjuk, hogy mindenünk kockán forog, tehát mindenünket állítjuk be önvédelmi harcra és ez nem kevés. Katonai helyzetünk jó; politikai helyzetünk, ellenségeink tulkapásai folytán napról-napra javul. A magyar nemzet egy szív, egy lélek; katonáink hősiességével vetélkedik az otthon maradtak áldozatkésztsége. Akinek kora engedi, ott van a küzdőtérén; Károlyi Mihály főlcsapott honvéd huszárnak — nem szól, de tesz. Mi öregek pedig vállvetett munkával,

asszonyok és férfiak vetélkedve, gondoskodunk a nemzeti termelés folytonosságáról, a sebek gyógyításáról, a jövő megalapozásáról.

Boldoggá tesz az a tudat, hogy amerikai véreink velünk éreznek, velünk áldoznak. Isten áldja meg őket.

Két helyen vertük meg az orosz

Budapest, május 27. (Hivatalos.)

Északkeleti hadszíntér.

A Przemyśl körüli szövetséges csapatok elkeseredett harcokban tovább nyomulnak Radyninótól keletre 6. hadtest csapatai rohammal elfoglalták az oroszok által makacsul védett Nienovice helységet és a Horogiskó magaslatot.

A harcok tovább folynak. Egyidejűleg tegnap a mi csapataink és Linsingen hadsereg német csapatai Drohobitztól délkeletre és Sztrynél súlyos harcok után áttörték az ellenség erősített arcvonalát és az oroszokat visszavonulásra kényszerítették.

A támadást itt is folytatjuk A Pruth vonalán és Orosz-Lengyelországban a helyzet változatlan.

Délnyugati hadszíntér.

Tirolban az ellenség Tridenttől délkeletre néhány ponton nehéz tűzérővel bombáznai kezdte határerődítményeinket. Caprilenél a Cordevole-völgyben géppuskáink tüzelése megsemmisített két olasz századot. A karinthiai határon csak eredménytelen ágyutüzelés volt. A partvidéken az olaszok több helyen átlépték a határt, azokat az ellenséges osztagokat, amelyek állásainkig nyomultak előre, visszavetettük. Höfer. (Miniszter elnökségi sajtóosztály.)

Megvert orosz konzul.

Lugano, május 27. Jurics Vladimir barii orosz konzult tegnap, mikor Barlettába hajtatott, a tömeg németnek nézte és megrohanta. A felbőszült tömeg a konzult véresre verte. Később, mikor a tévedést észrevették, a súlyosan megsebesült konzult diadallal vezették végig az utcákon.

Az olasz király, mint főparancsnok.

Róma május 27. (Saj. tud.) Az olasz király átvette a főparancsnokságot és a főhadiszállásra utazott. A király helyettesévé a genovai herceget nevezte ki.

A pápa az olasz elesettek családjainak.

Róma, május 27. (Saj. tud.) A pápa 100000 frankot adományozott a háboruban elesett olasz katonák családjainak felségélyezésére.

Lázadó katonák.

Lugano, május 27. A turini tartalékosok között lázadás tört ki. A lázadó katonákat Nápolyba helyezték át.

7000 olasz katonaszökevény.

Lugano, május 27. A Svájcba átszökött olasz katonaszökevények száma meghaladja a 7000-et.

Tirolban sorozzák a 43–50 éveseket.

Bécs, május 27. Karinthiában május 25, Tirolban június 27-én kezdődik a 18 és 43–50 korosztályok sorozása.

Elfogott osztrák-magyar konzulok.

Lugano, május 27. Hat osztrák magyar konzult, akik utban voltak Svájcba Piacenzában az olaszok elfogták és internálták őket. Később a konzulokat szabadon bocsátották.

A középkori bravik.

Budapest, május 27. Zichy József gróf v. b. t. t., volt miniszter, aki negyven évig viselte az olasz koronarend nagykeresztjét, tegnap visszaküldte a kitüntetést. A visszatérítő levélben, melyet az olasz királyhoz intézett Zichy, többek között azt írja, hogy az olasz nép félre van vezetve azáltal a banda által, mely királygyilkosokkal népelemekkel, moszkovita barbárokkal szövetkezett. Azáltal, hogy szövetségét támadta meg, úgy járt el, mint a középkori bravik szokták tenni. Ennél az eljárásánál a történelemben elvetemültebb eljárás nem volt soha.

Elsüllyesztett angol sorhajó.

Konstantinápoly, május 27. A Maestie angol sorhajó Sed il Bahr előtt reggel torpedó lövéstől találva elsüllyedt.

A német hadijelentés.

Berlin, május 27. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A franciák nem törődve május 25-iki teljes kudarcukkal Vernilles és a Lorettó-magaslat közt megismételték áttörési kísérletüket. A 10 kilométeres keskeny területen igen nagy erőket vetettek rohamra. A támadókat azonban mindenütt visszavertük.

Állásaink teljesen birtokunkban vannak. A német árkok előtt szokatlanul nagy száma fekszik a francia halottaknak. A franciák késő este további támadást intéztek a Suche-Neuville vonal ellen. Itt Suchetól délre a harc még nem fejeződött be teljesen. A Neuvillei temetőnél a franciák álló helyzetben sáncokat ástak, mi közben fedezetül előbbi harcokban foglyul esett németeket használtak. Dyxmudentől északra egy felderítés alkalmával egy tisztet és 25 belgát elfogtunk. Saisonnál és a Bois de Pretre-ben kisebb ellenséges előretöréseket visszautasítottunk. A Southendi erődítmények ellen az alsó Theménél eredményes légi támadást intéztünk.

Keleti hadszíntér.

A helyzet változatlan.

Délkeleti hadszíntér.

Csapataink támadása, úgy Przemyśltől északkeletre, mint a Stryj vidékén is kedvezően halad előre.

A zsákmány és az elért egyéb eredmények még nem tekinthetők át. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Borzalmas vasúti szerencsétlenség Biharpüspökiben.

Három haláleset van eddig.

Tegnap este fél 11 órakor borzalmas vasúti szerencsétlenség történt a szomszédos Biharpüspöki község vasúti állomása közelében. A szerencsétlenségnek eddig három emberélet áldozata van, de nincs kizárva, hogy a negyedik sebesült is, aki jelenleg a kórházban fekszik, szintén belepusztul sebeibe.

A szerencsétlenségről tudósítónk a következőket jelenti:

Este fél 11 órakor a biarpüspöki vasúton három mozdonyból álló vonat robogott Nagyvárád felé. A vonat vezetői nem vették figyelembe, hogy a vasúton a figyelő-lámpa nincs leengedve. A vonatnak tehát nem lett volna szabad tovább mennie. Ennek dacára teljes sebességgel robogott a három gép a töltésen.

Az egyik átjárónál a sorompó nem volt leengedve. Ezt is későn vették már észre. A sorompónál abban a pillanatban ért fel a töltésre egy kétfogatu kocsis három utassal, mikor a vonat is oda ért. Rettenetes pillanatok következtek. A teljes sebességgel száguldó vonat neki ment a fogatnak és azt a szörnyű értelmében pozdorjává zúzta. A kocsirol az utasok négy felé repültek az erős lökés következtében.

A vonat még kétszáz méterre ment és csak akkor tudott megállni. Az egyik utasnak, illetve a lovakat hajtó kocsisnak a hullája volt az első, amit megtaláltak, mert ezt magával hurcolta a gép. Az összeütközés helyén rémes dolgokat találtak. Óriási vértócsában emberi és állati hullák hevertek a kocsi roncsai között.

Kissé távolabb az összeütközés helyétől feküdt eszméletlen állapotban, de szintén több sebből vérezve a kocsi tulajdonosa Schwarcz Adolf köröstarjáni gazdatiszt. — Schwarcz mikor magához tért elmondta, hogy Nagyvárádról igyekeztek hazafelé feleségével és 18 éves fiával. Utközben a vasúti átjárónál nem volt leengedve a sorompó s így bátran indultak az utnak. A vonatot csak akkor látták, mikor már közvetlen a kocsi mellett volt.

Még tegnap reggel megjelent a helyszínen a vizsgálóbíró és az ügyészrségi kiküldött, akik megtartották a vizsgálatot. Ennek során megállapították, hogy az összeütközés következtében Schwarcz Adolfné a fiával együtt nyomban meghaltak. A kocsi a gép magával ragadta és utközben lelte halálát.

Tegnap délután megtartották az orvosrendőri hulla szemlét, melyet dr. Kassay József vezetett. A hullák eltemetésére a hatóság megadta az engedélyt. A súlyosan sérült Schwarcz Adolfot beszállították a Bi-harmegyei kórházba.

Képek a galíciai offenzívából.

A delatini 35,000 orosz hullá.

A tegnapi nap folyamán több egyén érkezett Nagyváradra, akik résztvettek a Galiciában folyó nagy muszkaüldözésben. Az átutazók több érdekes dolgot mondtak el a nagy csatákról, mely örökké emlékeztető lesz az egész világtörténelemben. A sok érdekes képek közül a legalkalmasabb volt a delatini.

— Itt két magaslat közé sikerült becsalni az oroszserget egy jelentékeny részét, mintegy 40000 embert. Mikor már olyan helyzetbe jutott a muszkaüldözés, hogy menekülnie lehetetlen volt, egyszerre működni kezdtek az előre elkészített gépfegyverek és ágyuk. Soha ily borzalmas pusztítást még nem végeztek fegyverek. Az oroszok közül sokan megőrültek s őrzöngve futottak a kelepében, míg el nem találta egy golyó. Mások lecibálták magukról a ruhát és szennyves ingeiket tüzték a puska szuronyára s azt lebegették felénk, jelölve annak, hogy megadják magukat. A gépfegyver rendre kaszálta az oroszok sorait. Az egész seregből csak az menekülhetett meg, akinek sikerült egy egy vastagabb fa, vagy híd lábához húzódnia. Ezek mind megakadták magukat. Az ütközet után 35000 hullát temettek el a haretéren. Legfontosabb a dologban pedig az, hogy **35000 orosz halottal szemben, nekünk egyetlen sebesültünk sem volt.**

A nadvornai ötös kozák roham.

Az orosz armádiára legkedvezőbb ut Nadvornánál volt. Ebből az irányból rettetes erővel is törtek előre. Ami hadvezetőségünk azonban számított erre és már jó előre elkészítette a megfelelő fogadtatást. Óriási lövéseket, roppant erős drótkerítéseket vonatott állásaink elé. Az erősítések mögött megfelelő távolságra ott voltak a százszoros halálosztogatók, a géppuskák, meg az ágyuk. Az orosz hadvezetőség azt hitte, hogy ha túl erővel fog támadni, le fogja győzni ami akadályainkat. És itt megcsi-

nálta azt, amit még háboruban sosem tapasztaltunk, hogy **a drótkerítések ellen nem gyalogságot, hanem lovasokat küldött.** Egész lovas ezredék rohantak felénk egyszerre. Rettenetes erővel csaptak a kozákok a drótsövényekre. Mikor azonban a szerencsétlen állatok a drót közé akadtak, megszólaltak a gépfegyverek és az ágyuk. Egyetlen ember, vagy állat sem maradt élve. És ezt a mélysárlást ötször egymásután ismételték meg velünk szemben. Végül is kénytelenek voltak visszavonulni, öt lovas ezredet áldozván fel rövid fél nap alatt.

Miért kímélték meg az oroszok Kolomeát?

Szinte meglepetés számba ment, hogy mikor Kolomeába bevonultunk, ott egyetlen egy házat sem találtunk elpusztítva, holott a közelben lévő Delatin mezővárosban egy ház sem maradt épen. Delatinban mutatták ki az oroszok rabló, brutális voltukat legjobban. Itt minden házat előbb kiraboltak, aztán felgyújtottak. Mikor mi bevonultunk, én a csapatommal egy takarékpénztárt választottam ki szállásnak.

A pénztár épületéből ugyan csak a falak maradtak meg és a mennyezet. Butor egyáltalán nem volt benne. Míg a tiszték részére öt ágyat fel tudtunk szerelni, ötven ember az egész helységet bejárta és még így is fagyapótot kellett kérni ágyamemű gyanánt. Jellemző, hogy p. o. az oroszok a finom mahagoni, vagy pulitirok ágyakat nem használták alvásra, hanem szétszedték és az istállóvá átalakított szobában a ló mellé kényszerítették maguknak fekvőhelyet, mint azt az istállókból látjuk. Kolomeában egyetlen ház sem volt elpusztítva. Ennek egyik magyarázata az, hogy ami előrenyomulásunk oly gyors volt, hogy gyújtogatásra nem értek rá az oroszok. De főként azért menekültek meg a kolomeaiak, mert hetenként 40000 koronát fizettek az orosz vezérnek.

A kereskedők érdekeinek megóvása a rekvirálásnál.

A Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztése.

Már említettük, hogy dr. Moskovits József kamarai elnök értekezletre hívta össze a gabonakereskedőket, hogy a mostani rekvirálásnál a gabonakereskedőket, ügynököket és alkuszokat ért sérelmekről tanácskozzanak.

Az értekezlet elhatározta, hogy ezeket a sérelmeket feltárja a földmívelésügyi miniszter előtt és egyben az ide termésre nézve állami rekvirálást kér, a gabonakereskedők, gabonaügynökök és alkuszok közbejöttével.

Az erre vonatkozó felterjesztést tegnap küldte fel a kamara a miniszterhez a következő szöveggel:

Nagyméltóságú Miniszter ur!

A nagy reményekkel kecségető aratás ideje napról-napra közeledik.

A vér- és vas éve bőséges termésred-

ménnyel biztat, míg a háborúnak végeszakadata alig remélhető. Kettőzött gondoskodást és előrelátást igényel tehát a terméseredmény biztosítása és a biztosított termés-eredmények oly módosítatok mellett való felhasználása, mely a hadvezetőség szükségletének zavartalan megszerzésén felül a polgári fogyasztó közönség jogos igényeit is illő áron és lehetőleg megfelelő mennyiségben a jövőre terméssig biztosítsa. Ezen nagy érdekek mellett el kell törpülnie ugyan az egyesek és osztályok érdekének, azonban csakis addig és oly mértékben, a míg azokat létezésükben meg nem támadja, tönkre nem teszi, mert különben ezek is a köz terhére esnek és így a túlhatott közérdeki kíméletlenség épp a közérdek károsítását idézheti elő. Ez a megfontolás indítja az alulírott kamarát arra, hogy a Nagyméltóságú Miniszterium elé járuljon és a beálló aratás eredményének biztosítása, felhasználása és megfelelő szétosztása körüli teendőkre vonatkozólag alábbi javaslatainkat előterjesszük.

Kétségtelen, hogy a termelőnek becsületes munkája eredményét csorbitatlanul meg kell kapnia, de az is kétségtelen, hogy ahhoz sem erkölcsi, sem jogi alapon nem lehet igénye, hogy a háboru okozta előnyös konjunktúrát a maga részére kihasz-

nálhassa és ez által a többi honpolgároknak nyomorúságából hasznot húzzon.

Ugyan ezért abban a véleményben vagyunk, hogy a termények maximális árának megszabása okvetlenül szükséges, és pedig az alaposan kipuhatólandó terméseredmények mennyiségének, a változott termelési költségeknek és tisztességes polgári haszonnak figyelembe vételével. A maximális árak országosan egyenlők legyenek annyiival is inkább, mert a terméseredmények rekvirálását és pedig az állam részéről elengedhetlennek tartjuk, mert a szabadforgalom megengedése a háboru tartama alatt az elmúlt háborus idők alatt tapasztalt indokolatlan ármagasodásoknál is magasabb árakat eredményezne, mintán közismert tény, hogy szabadforgalomban a legszigorubb büntető rendelkezések mellett is a maximális árak aligylettekkel kapcsolatban és más ezer módon kijátszhatók.

Az állam részéről való rekvirálást azért tartjuk szükségesnek, mert a most érvényben álló rendszer költséges, legfőbb célját a közélélmzés biztosítását nem tudja teljesíteni és jogosulatlanul egy bank-csoportnak biztosít nagy jövedelmet, melyet az a fogyasztó közönség rovására az által növel, hogy a rekvirált terményt utaztatja, minek folytán gyakran megcsúsz, hogy valamely területen van a szükségletnek megfelelő termény, és mégis nélkülöznie kell a fogyasztó közönségnek, mert azt más vidékre szánják, ahol szintén van a szükségletnek megfelelő termény, de azt meg ide szánta a rekvirálást tényleg lebonyolító bankesport, mert így több a felszámítható provízió.

Tiszteletteljes véleményünk szerint a rekvirálás akként volna keresztülviendő, hogy országosan és központilag azzal egy érdektelen irányító bizottság volna megbízandó, melynek helyi szerveiként működne az egyes kereskedelmi és iparkamarák területén igazgatóvánnal bíró gabona kereskedői, ügynökei és alkuszsaiból alakított bizottság felügyelete és vezetése alatt maguk a gabonakereskedők, ügynökök és alkuszok olyan formán, hogy a belőlük alakított bizottság az állam által rendelkezésre bocsátott, a mainál minden esetre mérsékeltébb provízió ellenében és annak terhére foglalkoztatná a bizottság által meghatározott díj mellett az alkuszokat és ügynököket, akik helyi ismeret és régi összeköttetések, valamint szakértelem birtokában bizonyára jobban és pontosabban végezhetnék a rekvirálás tényét, mint ahogy az ma történik.

Az így rekvirált termésmennyiségek felhasználásánál a helyi szervek az országos központ jóváhagyásával első sorban az illető terület pontosan konstatalt szükségletét fedezné és csak ha ezen felül mutatkoznék felesleg, volna az máshova elvihető, ha pedig a rekvirált mennyiség a szükségletet (természetesen itt mindig az egész gazdasági év szükségletéről van szó) teljesen valamely vidéken nem fedezné, ezen vidékre a még hiányzó mennyiséget az országos központ a bőséges vidékről szükséghez képest irányítana.

Ezen módon nemcsak a rekvirálás költségei volnának olcsóbbak, a közélélmzés biztosabb, hanem ami a Nagyméltóságú miniszteriumra sem lehet közömbös, az ország jelentékeny számu gabonakereskedőinek, de különösen gabonaügynökeinek és alkuszainak is biztosítva volna a tisztességes megélhetése, ami a mai rendszer mellett immár nem is kérdéses, mert napról napra több az ezen foglalkozási ághoz tartozók közül a száma azoknak, akik a kereseti alkalmától megfosztva a nyomor útjára jutottak és a közterheit szaporítják.

Mindezek után arra kérjük a Nagyméltóságú miniszteriumot, hogy illetékes helyen nagy befolyással odahatni kegyeskedjék, hogy fenti javaslataink figyelembevételével az aratás eredményének biztosítása, felhasználása és szétosztása körül, a közélélmzés olcsóbbá tételén felül a gabona kereskede-

delem egyedeinek foglalkoztatására való tekintettel is a megfelelő intézkedéseket kellő időben megtegyék.

Nagyvárad, 1915 május 25.

Dr. Moskovits József s. k. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

HIREK

Gyermeknap.

A Gyermekvédő Liga még ez évben Gyermeknapot tart, amely napon a társadalom támogatását kéri ahoz a nagyszabású tevékenységhez, melyet a Liga az elhagyott gyermekek érdekében országsszerte folytat. A Gyermekvédő Liga megnyerte az igazságügy-miniszter támogatását is s az igazságügy-miniszter rendeletet bocsátott ki az igazságügy-i hatóságokhoz, melyben a legnagyobb fokú támogatásukat kéri a Liga által rendezendő Gyermeknap érdekében. A Gyermekvédő Liga kiváló érdemeket szerzett a gyermekvédelem terén, a gyermekvédelem minden ágára kiterjedő tevékenységével. Intézményeivel nagyban támogatta a patronázssegítségüket az erkölcsi romlás veszélyének kitett s züllésnek indult fiatalokoruk védelme terén s így a Liga támogatása nagy állami érdek.

A borzalmas háboruban elpusztult nemzedék pótlása a gyermekek még nagyobb fokú gondozását követeli s e téren a Gyermekvédő Ligára nagy feladatok várnak. Ezt a feladatot a Liga már is teljesíti a hadi árvák nagymértékű támogatásával s azért a Liga méltán számot tarthat a magyar társadalom még fokozottabb áldozatkészségére.

A Liga azonban ezt a nagy áldozatot igénylő tevékenységet főleg a gyermeknap jóvedelméből meríti s azért a gyermeknap sikerétől egész jövőendő akciójának sikere függ. A társadalomnak tehát meg kell mozdulnia a gyermeknap érdekében.

*** Jenő főherceg új katonai rangja.** A hivatalos lap közli Ő Felségének Jenő kir. herceghez, a déli hadsereg parancsnokához intézett kéziratát, melyben azt írja a király, hogy vezérezredesi rendfokozatot létesített és Jenő kir. herceget elsőnek ezen rangfokozatba előléptette. A vezérezredesi rang a lovassági vagy gyalogsági tábornoki, illetve tábornagyi rangnál magasabb, de kisebb a tábornagyi rangnál. A német hadseregben már megvolt előbb is; Hindenburg is vezérezredesi (Generaloberst) volt, mikor a háború kitört s mazuri nagy győzelme után lett tábornagygyá. A tábornagyi rangot tudvaleg a magyar és osztrák hadseregben sokkal ritkább esetben lehet elérni, mint más államban.

*** Üzenet Wladivostokból.** Kalenda János gépkereskedő fia, Kalenda Aladár a 22. honvéd gyalogezred hadnagya, több mint két hónappal ezelőtt orosz fogságba került. Ezóta már kétszer érkezett tőle sürgöny az édesapjához. Most legújabbán Wladivostoknak, Razdolnojew helységéből küldött haza táviratot a fiatal hadifogoly hadnagy. A sürgönyében tudtára adja szüleinek, hogy jól van és egészséges. Továbbá arra kéri szüleit, hogy minél előbb pénzt és csomagot küldjenek jelzett címére.

*** Májusi ájtatosság.** A várad-olaszi plebánia templomban a ma este fél 7 kor kezdődő májusi ájtatosság alatt a szent beszédet dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologia tanár tartja.

*** Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király a 70 gye.-beli Bauer Henrik, Primch Vencel, Winer Miksa, Malenc Adolf, Berbics Bódog, Procházka Vencel, Mayer Róbert, Pecsics Mató, Zobec János, Mesterovics Boskó, Kalafatics László, Krausz Lipót, Crepinkó Nándor, Golé József, Kump Marián, Kóser János, Kumicsics Mester és Lebenkart Ottó, azonkívül a 101. gye.-beli Kovács András II. tartalékos zászlósokat, tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

*** Kossuth Lajos fia — Olaszországot szolgálja.** Az egyik fővárosi lap érdekes, de bizonyonyal vegyes érzelmet keltő hírt közöl Kossuth Lajos Tivadar-ról. E szerint a hír szerint Kossuth Lajos fia az olasz háború dacára megmarad Olaszországban, a hol a milánói vasutnak elnökgazgatója. A lap tudósítója fölkereste Kossuth Ferenc özvegyét s ez is kijelentette, hogy sógora, akit több részvénytársasági elnöksége is Olaszországhoz köt, az olasz áruháza után is olasz földön marad. Hát az a vasutelnökség is szép dolog, a többi részvénytársasági elnökség is szép dolog, de ha valaki Kossuth Lajos fia...

*** A hadikölcsön jegyzések.** A második hadikölcsön jegyzésekre kitűzött határidőt tudvaleg meg hosszabbították. Hogy mennyire helyes volt ez az intézkedés, mutatja az a körülmény, miszerint tegnap is történtek jegyzések. Egyes pénzintézetek még nem tudják, hogy Bihar megyében mily összegeket jegyeztek, de biztosra lehet venni, hogy ez is jelentékeny összeggel fogja emelni a nagyvárad és biharmegyei jegyzések végösszegét. Az Egyesült Bihar megyei Bank és Központi Takarékpénztárnál tegnapig a második hadikölcsönből 768.000 koronát jegyeztek, amely összegben az intézet saját számlájára történt 200.000 koronás jegyzése is befoglaltatik. Tudvaleg az első hadikölcsönből is hasonló összeget jegyzett az intézet. Az intézetnél a második hadikölcsön jegyzésénél a következők szerepelnek nagyobb összegekkel:

La Roche és Darvas egyesült erdőipar r. t. 50 000, Bihar megyei Tűzifaárusító r. t. 50 000 (ebből 25 000 K a Magyar Ált. Hitelbank nvárad-i fiókjánál jegyezve), Nagyvárad—Belényes—Vaskóhi vasut r. t. 50 000, Nagyvárad városi vasut r. t. 20 000, Össi—Várad-velencei összekötő h. é. v. 10 000, Bihar megyei Gazdasági Egyesület 30 000, Kurländer és Ullmann r. t. 25 000, Berkovits Irén Budapest 24 000, Kabdebó Károly, Talpas 20 000, Schönfeld Lajos 20 000, Csapó Péter Bakonszeg 19 500, Mártonfi Gyula, Körösszakál 15 000, özv. Róth Jakabné 15 000, Molnár Henrik, Nagyvárad 15 000, Weisz Izidor, Bihar nagybajom, 11 000, Herzka József, Adolf és Imre, Nagyvárad, 10 000, dr. Popper Ákos, Nagyvárad, 10 000, Nagyvárad-i Izr. Nőegylet, Nagyvárad, 10 000, özv. Szabó Gézané, Nagyvárad, 10 000, Fekete Sándor fényképész, 10 000, Vertán Arthur, Nagyvárad, 10 000, dr. Berkovits Renée 10 000, Fischer Erzsébet, Helyben, 8 000, Körtvélyessy Miklós, 7 000, Weinberger Helén 7 000, Havasi Zsigmond, Helyben, 5 000, Kabdebó Lajos, Talpas, 5 000, Farkas Izidor Nagyvárad 5 000, dr. Gyémánt Jenő Nagyvárad 5 000, özv. dr. Berkovits Ferencné 5 000, ifj. Berger Sámuel Nagyvárad 5 000, Reismann Mór 5 000, Birta Sándor magy. kir. honvédmegyei 5 000, dr.

Grósz Ignátz B. ujfalu 5000, Grósz Zsigmond Hosszuhát 5000, Középpessy János Dussafalva 4500, Bernáth János 4400, Poldesz Richard Nagyvárad 4000, dr. Deák Zsigmond Elek 4000, Nagyváthy B. láné Nagyvárad 4000, Löwy Vilmos Nagyvárad 4000, özv. Holvéd Vilmosné Nagyvárad 3500 korona.

* A szintársulat vidéki turnéja.

A Szigligeti-színház kapuzárása után a színészek mindnyájan kenyér nélkül maradtak. Ez vezette a szintársulat több tagját arra, hogy konzorzionális alapon vidéki turnéra induljanak. A szintársulat tagjai közül Tóth Elek és felesége, Retteghy Margit, H. Körösy Juci, Sik Rezső, Vigh Mancsi, Pápayné, Vank István és felesége, Farkas Pál, Vihari Béla és felesége, Várady Aladár indulnak el a jövő héten, hogy a váradi színészet jó hírét és díszességét a vidéki publikum előtt is öregbítsék. A vidéki turnát a jövő hét keddjén Nagyszalontán kezdik meg, ahol kedden A kapitány, Földes Imra háborús színműve és szerdán a Papa kedvence című bohózat kerül színre. A nagyszalontai előadások befejezése után Lugosra mennek, ahol több előadást fognak tartani. Azonkívül még más vidéki városokban való vendégszereplés dolgában folynak tárgyalások. A színészek közül viszont többen a kenyér végett kabarékhoz szerződtek el. Tompa Bélát a Bonbonniére igazgatósága szerződtette, Medgyaszai és felesége és Perényi Kálmán pedig a Lloyd-kabaré tagjai lettek.

*** Futárvonat a nagyvárad-i pályaudvaron.** A nagyvárad-i pályaudvarra tegnap reggel egy három szalonkocsiból álló futárvonat robogott be, melyen a haldokló görög királyhoz utazott két berlini német professzor báró Eiselsberg és Kraus tanárok. A vonat a pályaudvaron gépet cserélt s azonnal továbbrobogott Románián át Athénbe.

*** Nem szabad utánozni az Augusztai hadi emlékérmét.** A belügyminiszter rendeletét közli a hivatalos lap, melyben megtiltja, hogy bárki is az Augusztai-alap által készített, zsákmányolt ágyúból készült hadi emlékérméhez hasonló előállíthasson, azt is megtiltotta a belügyminiszter, hogy ez érmék befoglalására szolgáló és szintén az Augusztai-alap által készített arany és ezüstkereteket más is előállíthasson és forgalomba hozzon.

*** Hatóságilag megállapított élelmiszer árak.** A nagyvárad-i piacon a zöld főzelékneműek idényével annyiban javult a helyzet, hogy a zöldfélék ára nem túl magas, azonban a többi élelmiszerek ára még folyton abnormis. Különösen a husneműek megfizethetetlenek. A marhahús idestova már 5 korona lesz kilónként. Korábban a szárnyasok ára még tűrhető volt, de ma már ez is hallatlan magasra emelkedett. Egy pár rántani való csirke 5—6 korona, egy darab kövér libaért 30 koronát is elkérnek. A rendőrkapitányi hivatal a piaci élelmiszer árakat június hó 8-ig a következőkben állapította meg:

Főzelékek: Burgonya kicsinyben 1 kg. 12 fillér, fehér bab 1 kg. 1 K, 1 liter 60 fillér, tarka bab 1 liter 56 fillér, borsó száraz 1 kg. 1 K 10 fillér, lencse 1 kg. 1 K 40 fillér. Liszt-neműek: Nullás liszt 1 kg. 82 fillér, főző liszt 48—52 fillér, kenyér lisztnek kilogrammonként 48—51 fillér, gríz 1 kg. 82 fillér, kenyér pékeknél 1 kg. 50 fillér, viszont elárusítóknál 52 fillér. Hal: élő kg. 3 kor.

nem élő 2 kor, 2 kor. 20 fill. Husneműket a következő árban árusítják: Marbuhus 1 kgr. 4 kor. 40 fill, növendékhus 1 kg. 4 kor. borjúhus eleje 4 kor, hátulja 4 kor. 40 f., Sertés 4 kor. háj 5 kor., szalonna városi 4 kor. 64 f., piaci 4 kor. 80 f. Zsir városi 5 kor. 20 f., piaci zsír 5 kor. 20 fillér, 5 kor. 60 fillér, 6 korona kilogrammonként.

Aktuális találós kérdés.

— Mi a különbség Przemysl és Olaszország között?

— ?

— Az, hogy Przemysl nevét, ha nagyon vigyáz az ember, kimondhatja a nélkül, hogy köpne; Olaszországot ellenben nem.

* **A villamosmű ügyei.** Nagyvárad város villamosművének felügyelő-bizottsága tegnap délután ülést tartott. A bizottság elsősorban a f. évi április havi üzembről szóló igazgatói jelentést tárgyalta, melynek során kitént, hogy a mű jövedelme a múlt év hasonló időszakához képest tetemes visszaesést mutat fel, ami főképpen az iparosok kisebb mértékbeni áramfogyasztásának tudható be. A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a Nagyváradon felállítandó üzletvezetőség helyiségeinek villamos világításáról szóló áramfogyasztási szerződést elfogadta és azt a felügyelő-bizottság letárgyalta s a városi tanácsnak elfogadásra ajánlotta. Ezenkívül még apróbb áramfogyasztási ügyeket tárgyalta a bizottság.

* **Gyufaszállítás a hadsereg részére.** A hadügyminisztérium mintegy 18000 láda első minőségű svéd-gyufát kíván beszerezni (egyenként 50 csomaggal és csomagonként 100 dobozzal, vagyis ládánként 5000 dobozzal.) Az árak a ládával együtt a wien, illetve budapesti katonai élelmezési raktárhoz beszállítva adandók meg. Ajánlatok 1915 május 31-ig a hadügyminisztérium 12. osztályához küldendők be. Nagyvárad, 1915 május 25. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József s. k. elnök, dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* **A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyvárad Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezúton kéri fel egy saját tagjait, mint Nagyvárad város és Biharvármegye t. Községét, hogy az új kibocsátású 5 $\frac{1}{2}$ és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni szíveskedjenek. A hazafias kötelesség érzete indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takarók betéteket a hadi kölcsön kötvény jegyezhetése céljából korlátlanul bocsátja a betevő rendelkezésére.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharvármegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János utca 3. szám.

* **Nagyvárad és vidéki** gyengélkedő katonasághoz küldők figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harc-térre szállított 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao $\frac{1}{4}$ kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói túró, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódí 8-féle zamatú pörkölt kávéi izre és zamatú utánozhatatlan. Aszódí Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x **A Nagyvárad takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdít! szagtalanít! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelki-utca 31. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona, Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota Telefon: 13-02.

Legujabb táviratok.

Tisza és Burián a királynál.

Bécs, május 27. Ófelsége ma kihallgatáson fogadta Buriánt, majd Tisza István grófot.

A török hadiszállás jelentése.

(A főhadiszállás jelenti.) A dardanellai fronton Kamibaltau és Kulinbara mellett csak gyenge ágyu- és puskatűzés volt.

Egy ellenséges páncélos, mely a Murló-öböl irányából ágyuzta európai állásunkat, anatóliai útegeink tüzelése következtében

viSSZAVONULT. A Jul Michelet cirkáló Bodruba kísért egy katonákkal telerakott és egy ágyuval ellátott járművet, mely partra szállást kísérelt meg. A cirkáló egyidejűleg bombázta a kikötővárost.

Tűzelésünk, mellyel az akciót viszonzottuk, egy ellenséges tisztet és 16 katonát megölt, ötöt megsebesített. Magát a hajót elkoboztuk és a parthoz vontattuk. A rajta lévő ágyut, további 8 géppuskát és egy municiósládát zsákmányul ejtettük. Az öt megsebesült franciát kórházba szállítottuk. Részünkről 3 katona és 2 polgári egyén megsebesült. A többi harctérről nincs semmi fontosabb. (Min. sajtóosztály.)

A pápa és a háború.

Lugano május 27. A pápa most levelet intézett Vatikáni biborshoz, amelyben tudatja, hogy a jelenlegi fájdalmas események megakadályozzák a június elsejére tervezett konzistorium megtartását. A pápa a levélben cáfolja azt a hírt, mintha ő írásban akarná kifejezni megbotránkozását a német hadviselésen.

Örjöngő olaszok.

Budapest, május 27. (Saját tudósítónktól.) Millánóban ma a Metropol szállót örjöngő tömeg ostromolta meg, mert a szálló tetején lévő világító fényt az ellenségnek szóló jelzésnek tekintették. A szálló olasz gazdája elmenekült.

Angol hullák ezrei.

Konstantinápoly, május 27. (Saját tud.) Az angolok Ariburánál oly súlyos veszteséget szenvedtek, hogy az utközet után ezerszámra feküdtek a harctéren az angol hullák. Az elesettek eltemetésére az angolok fegyverszünetet kértek.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irta: Cseres Andor.

72.

És a fia levélét nagy gyöttrődése közben összegyűrte, fejében lüktetett a vér, mit tegyen, ha él! — ha ő.

Magda — Evelin — nem volt odahaza, nem is tudott meg semmit a levél tartalmáról, ezt a levelet nem merte megmutatni a férje a feleségének.

A szép asszony észre vette, hogy férje kedélyállapotát megzavarta valami, arra, hogy halottnak hitt első neje élne, nem is gondolt.

— Máb! — szolt egy alkalommal Egon, — Máb! — kedvesem, Károly jön, vigyázz!

Az asszony arcán fellebogott a kelső láng pirja.

— Légy nyugodt, Egon, erős vagyok — mondotta a nő.

Jól tudta, hogy mire céloz férje a beszédében.

— Képzeld, Máb! — folytatta a lord, — egy örült nőt hoz magával.

— Egy örült nőt! — mondotta résztvevően a nő, — ez Károly jó szívére vall!

— Gondom lesz rá, hogy jó elhelyezést nyerjen! — nyilatkozott izgatottan a férj.

A nő észrevette férje izgatottságát és szeliden mondotta.

— Hát ha nem örült az a nő? — itt tarthatnád a várban.

— Nem — riadt fel a férfi és hangja rekedtes volt, mintha torkát fojtogatná valami, majd hirtelen észrevette magaviselete

különös voltát és nyugalma erőszakolva magára, így beszélt tovább:

— Máb, nem lehet itt tartanunk őt, mert az a baj, amit ott szerzett a forró égő alatt, gyakran hirtelen előtörő orvosságba nyilatkozik meg és ilyenkor veszedelmes.

Ahogy akarod, Egon!... válaszolt a nő de bár nyugodtnak látszott, valami homályos sejtelem azt tárta elébe, hogy amit a guardian, az ősz férfi jóslott, talán már kezdődik s ez némileg lehangolta.

Ezt észrevette a férj és arra magyarázta, hogy neje gyanakodik, ezért sietett gyanakvasát eloszlatni.

— Máb, — mondotta kérőleg, — mire gondoltál, hogy olyan lehangolt lettél.

Az asszony mosolyogni próbált, de mosolya fanyar volt, őszinte, nyílt tekintettel akart férjére nézni és ez a tekintet nem a napsugár melegétől, hanem az északifény hideg fényéből állott elő.

— Máb! te gyanakszol! — riadt fel a férj.

— Nem gyanakszom, Egon, nincs okom rá!... felelt Magdolna.

— Akkor Károlyra gondoltál!

— Nem gondoltam rá, Egon.

— Hát akkor miért olyan fanyar a mosolyod és miért olyan hideg, merev a tekinteted?

Az asszony oda ment férjéhez, megölelte két karjával és szelíden válaszolta:

— Lehet e egyforma mindig a nő mosolya és tekintete Egon! — lásd, én tudom, hogy te valamiért szenvedsz és én ma ennek a bajnak még nem találom el a gyógyszerét!

A férj hálásan köszönte meg neje részvételét.

Dr Brinza már Londonba érkezett.

Első dolga volt lord Blankhurst Egon lakása után tudakozódni, amit könnyű volt megtudnia, mert a lord neve, felesége révén, nagyon is ismeretes volt a nagy világ-városban.

Dr Brinza legelsőbbben az asszonnyal akart négy szemközti beszélni, ez okból névjegyet küldte el egy messenger boyjal; ama kérés mellett, hogy tüzzön ki időt és helyet arra, hogy vele igen fontos ügyben találkozhassék.

Az asszonyt meglepte ez a kérés és mivel feltette magában és feltevését meg is valószínűsítette, hogy férje tudta nélkül nem fog semmit tenni, meg is kapta a választ nyomában a férjétől:

— Lord Blankhurst Egon szívesen fogadja Mtr. dr Brinza Salamon ur látogatását bármikor.

Az asszonyt elfogultá tette ama gondolat, hogy megkérte ezt a férfit, hogy senki nem tudassa hollétét és címét és most ő maga jön látogatására. Nem tételezte fel róla, hogy valami rosszba ártsa magát, miért is azt hitte, hogy szüleit érte valami olyan baj, ami az ő támogatását kívánja.

Ez a feltevés megnyugtatta őt.

Dr Brinza, mikor a férj választát kézhez vette, megrettent. Nem gondolt arra, hogy ily alakot ölt az ügy, ami őt mint übermentschet lealázza, erkölcsileg megsemmisíti.

Először is az iratokat szedte össze, azután vállain nagyot rántott és megindult a Blankhurst palota felé.

A palotában egyedül találta a lordot.

A hideg angol mélységes, hosszú tekintettel mérte végig dr Brinzát és kedvező benyomást tett reá annak kifogástalan öltözete valódi, bajusz és szakálltalan angol viselete. Leültette egy bártámlászos székbe.

Dr Brinza még mindig úgy érezte benyomásában, hogy ő, az übermentsch nem lépte át a tisztesség határát, mert egy másik embernek, akinek sem pénze, sem ideje nem volt a hosszú utazásra, de még fel sem találta volna magát a magas rangú arisztokrátával szemben, sőt talán rá sem találhatott volna, csak jót eszelekedett, arra nem is gondolt, hogy az iratok elesenés, a rögtönös elutazása — zsarolási célból talán még sem állapítja meg az übermentsch tisztességes fogalmát.

— Nos? — kérde a lord, — mi előadni valója van?

Dr Brinza megköszönte a torkát, a legnyitabb és legőszintébb tekintettel nézett a lordra és kissé érzélgős hangon, jobb kezét szívére téve felelt:

— Bocsanat sir, régi ismeretségünknel fogva...

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

11592—915 rkp. sz.

Hirdetmény:

a maláta készletek bejelentése tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszteriumnak 1692/915 M. E. sz. rendelete értelmében a háború esetére alkotott 1912 LXIII. t. c. 2. és a hadiszolgáltatásról szóló 1912 évi LXVIII. t. c. 2. kiegészítő 1914 L. t. c. 2. §-a alapján felhívja mindazon malátagyárakat és sörgyárakat, melyek saját vagy idegen helyiségben malátát készleiben vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek ezeket a készleteket legkésőbb 1915. június 5-éig bezárólag a május 23-án volt állapot szerint a hatóságnak bejelenteni. Azokat a malátakészleteket, amelyek 1915. évi május hó 23. napján fuvarozás alatt állottak megérkezésük után a címzett kötelesek bejelenteni.

A bejelentést az I. foku iparhatóságnál (Rendőrség földszint 11.) eszközölendő az itt kapható bejelentő lapokon.

A bejelentett készlet együttese a bejelentés napján igénybe vétetik, és a bejelentő ezt további intézkedésig megőrizni köteles.

Ha az igénybe vett készleteket 1915. augusztus 15-ig át nem veszik a készlettel a tulajdonos szabadon rendelkezik.

Aki a fent írt malátakészletet bejelenteni elmulasztja, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, a hatóság előtt elítéli, vagy az ellenőrzést megghiúsítja, az 1914. L. t. c. 9 §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915 május 25.

Rendőrfőkapitányság!

10588—1915. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala felhívja mindazokat, akik ellenségtől szerzett fegyverek, felszerelési tárgyak, emlékek stb. birtokában vannak, hogy eme tárgyakat a rendőrkapitányi hivatalnál (I. em. 7. sz. szoba) annál is inkább szolgáltatassák be, mivel ellenkező esetben az 1878. évi V. t. c. 365. §-ában körülírt vétség miatt büntettni fognak.

Nagyvárad, 1915. május 12.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 61748—11—1915 számú körrendelete alapján ezennel közzhírré teszem, hogy a hadbavonult és a harcúterén eltűnt egyének hozzátartozói köréből tömeges tudakozódások érkeznek a wieni os és kir. hadilevéltár hadistatisztikai irodájához, amely hivatal részéről a kért felvilágosítások meg nem adhatók, mivel a csapatoktól beérkezett jelentések alapján csupán az eltűnés tényéről van tudomása.

Az eltűnt katonai (népfölkelő stb.) egyének nevei — az összes meglevő adatok feltűntetése mellett — a kiegészítő (népfölkelői parancsnokságok által az illetékes község) előjáróságokkal (polgármesterekkel, Budapest a kerületi előjárókkal) közöltetnek. Ezenkívül még felvilágosítás adására csupán a Budapesten és Wienben alakult tudakozó irodák vannak hivatva. Más hatóságoknál való tudakozódás tehát céltalan. Nagyvárad, 1915. május hó 25. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától. 11328—915 rkp. szám.

Hirdetmény.

A gyapju készletek bejelentése tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszterium 1663/915 M. E. sz. rendelete értelmében a kivételes időkre alkotott 1912. LXVII. t. c. 2. és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. t. c. 2. kiegészítő 1914 L. t. c. 2. §-a alapján a gyapju készletek bejelentésére nézve a következőkre hívja fel a város közönségét.

Mindazok, akik még fel nem dolgozott, vagy feldolgozás alatt nem álló gyapjut a magyar sz. korona országában saját v. idegen helyiségben készleiben vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek ezen készleteket az 1915. évi május hó 20. án, valamint az 1915. év június hó 1 és 15. napján volt állapot szerint, 1915. évi július hónaptól kezdve pedig minden hónapban a hónap első napján volt állapot szerint legkésőbb mindég 8 napon belül a hatóságnak bejelenteni. Aki készletét bejelentette, újabb bejelentést csak akkor kell hogy tegyen, ha a készletben változás áll be.

Gyapjutermelők és gyapjukereskedők az első bejelentés alkalmával azt is kötelesek bejelenteni, hogy a f. évi nyírásból folyó gyapjuból ezen bejelentésükig miadó mennyiséget és kinek szállítottak, a későbbi bejelentés alkalmával még kötelesek bejelenteni, hogy az előző bejelentés óta mily mennyiséget szállítottak.

Nem kell bejelenteni azon készleteket, melyek a tulajdonos házi szükségletére vagy általan háziipari célokra szüksége van, valamint nem terjed ki a dög, timár, szücs és mügyapjura, továbbá a gyapju hulladékokra sem.

Bejelenteni az I. foku iparhatóságnál (Rendőrség, földszint 11. sz.) köteleztetnek az érdekeltek az itt kapható bejelentő lapokon.

Az I. foku iparhatóságnak jogában van bejelentő készleteit, raktárát stb. felülvizsgálni.

Aki készleteit nem jelenti be, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, aki az ellenőrzést megghiúsítja az 1914. évi L. t. c. 9. §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetetik.

Nagyvárad, 1915 május 21.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
11016/1915 szám.

Felhívás.

A nagyvárad 4. h. gy. ezred parancsnoksága elhatározta, hogy a most folyó nagy küzdelmekben az ezred tagjainak hősiességével szerzett hadi emlékek összegyűjtésére hadimuzeumot létesít. Ezen hazafias cél érdekében a rendőrkapitányi hivatal útján felkéri Nagyvárad város minden nemes eszméért lelkesedő polgárságát, hogy a birtokában levő s ellenségtől szerzett fegyver, felszerelési tárgyak, emlékek stb. a hadimuzeumnak való átadás végett a rendőrkapitánysághoz szolgáltatassák be. Ezen tárgyaknak a hadimuzeumban való elhelyezésével az adakozók azt is lehetővé teszik, hogy hozzátartozók hősi cselekedetére vonatkozó emlékek méltó helyen őrzessenek meg az utódok számára.

Ez emlékek beszolgáltatása a közönség érdekében is fontos, mivel több miniszter i rendelet is intézkedik arról, hogy az ellenségtől a harctéren zsákmányolt vagy más úton szerzett fegyverek, felszerelési tárgyak emlékek stb. közforgalomba nem hozhatók, hanem azok tulajdonosai kötelesek azokat elkobozás és büntetés terhe alatt a hatóságnak beszolgáltatni, azért a rendőrkapitányi hivatal felhívja mindazokat, akik már jelzett tárgyak birtokában vannak, hogy azokat a nemes cél érdekében is szolgáltatassák be a rendőrkapitányi hivatalnál (I. em. 7. sz. szoba) annál is inkább, mivel a miniszteri rendeletek értelmében az 1878. évi V. t. c. 365. §-ában körülírt vétség miatt büntettetni fognak.

Nagyvárad, 1915. május 14-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

14822—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak 29100/1915. eln. sz. rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy mindazon vizsgázott fűtők hozzátartozói, akik a gazdasági gépészek és önálló cséplőgép tulajdonosok mellett alkalmazva voltak, de a mozgósításból kifolyólag katonai szolgálattételre a katonasághoz már eddig be vonultak, vagy boszoroztatások folytán a behívásuk kilátásba helyeztetett, de a gazdaságban vagy a cséplési szezonban nélkülözhetetlenné váltak és az ilyeneknek szabadságoltatásokat hozzátartozói kívánják, tartsák szigorú köteleességüknek, hogy a katonai szolgálatot teljesítő vizsgázott fűtőktől kapott levelek, vagy tábori postai levelező-lapokkal Nagyvárad város katonai ügyosztályánál II. emelet 32. számú szobában 24 órán belül okvetlen mutassák be és jelentsék be, hogy az ilyenek a katonai szolgálatot ez idő szerint mily minőségben és hol teljesítenek, hogy a szükséghez képest a cséplési időre szabadságoltatásuk iránt az intézkedéseket kellő időben megtenni lehessen.

Nagyvárad, 1915. május hó 16.

Eleméry Ferencz
katonai ügyi tanácsnok.

8542—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 29732—1915 eln. sz. körrendeletével értesíti a város közönségét, hogy mivel nap mint nap tömegesebben érkeznek hozzá kérelmek az iránt, hogy az önként bejelentett vagy a requirált tengeri készletnek feloldását és állati takarmányozás illetve szeszgyártás céljaira leendő felhasználását azzal a megokolással kérelmezik, hogy a készlet tengeri táplálkozás céljaira nem alkalmas.

Mint hogy az ily kérelmek teljesítése könnyen arra vezethető, hogy egyes készlet tulajdonosok a zár alá helyezett készlet gondozását szándékosan elhanyagolják, sőt annak megromlását vétkesen elő is segítik, ami az ország közvéleményére kiszámíthatatlan következményekkel járhatna, ebből az indokból, a zár alá helyezett tengerinek időközben történt megromlása a készlet tulajdonos az átadás kötelezettsége alól nem mentesíti.

Az ily megromlott tengeri a tényleges értéknek megfelelő legfeljebb azonban (26) huszonhat korona maximális áron fog az illető készlet tulajdonosától átvétetni s a rendeletben megjelölt czélokra felhasználhatni.

Figyelmeztetem tehát a készlet tulajdonosokat, hogy a fentiek alapján saját érdekében a birtokukban lévő készleteket a jó gazda gondosságával kezeltesék s a megromlástól óvják meg.

Nagyvárad, 1915. május 19.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

10704—1915 szám.

Hirdetmény.

A 41737—1915. B. M. III. C. számú belügyminiszteri körrendelet alapján értesítem a város közönségét, hogy a gabona- és lisztkészletek eltítkolására vonatkozó bejelentések mindég a rendőrkapitányi hivatalhoz küldendőek, ahol ezen bejelentések előszóval is előterjeszthetők.

Egyben újlag figyelmeztetem a város közönségét, hogy eltítkolt készleteiket önként jelentsék be, mivel azok, akik ezt nem teszik, készleteik elkobzásán felül igen szigorúan fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1915. május hó.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

8512—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. honvédelmi miniszter ur 5620/20-b 1915 eln. sz. körrendeletét ez uton hozom az érdekeltek tudomására:

A hivatalos lap május 15-iki számában a következő körrendeletet teszem közzé.

A folyó évi március hó 2-án 2509/eln. 20 b. 1915 szám alatt kelt rendelettemmel hadicélokra igénybe vettnek kijelentett egyes nitrogén tartalmu anyagokból meglevő készleteket, a kénsavas ammóniákat és méshidrogént (calciumcyanamid) megfelelően csomagolva és a feladandó csomagok számának és súlyának a felvevő vasuti hivatal által történt megállapítása után, kötelesek a birtokosok, vagy azok, akik készleteket más részére őrizetben tartanak, a katonai igazgatás kivánságára, az általa megjelölendő helyre, teherárúként elszállíttatni.

A csomagolást és szállítási költségeket a katonai igazgatás a feladónak megteríti.

2. §. A birtokosok, vagy azok, akik beküldendő készleteket más részére őrizetben tartanak az anyagok feladásával egyidejűleg az elszállításra kerülő anyagokrol egy jegyzéket kötelesek az átvevőnek megküldeni.

A jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg az anyag megőrzését, a közigazgatási járást és helyet, a hol az anyagot eddig tartották, a feladás helyé kénsavas ammóniáknál és méshidrogénnel ezenkívül a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát, azok nyers (bruttó) súlyát, valamint tiszta (netto) súlyát.

A jegyzéket a feladónak alá kell írni.

3. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra is kiterjed.

Nagyvárad, 1915. május 18.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendszerezés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világlási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.